

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה
המחלקה לפסיכולוגיה

סילבוס לסטודנט

המחלקה לפסיכולוגיה - תשע"ח 2019-2020

שם הקורס: תודעה ופסיכופתולוגיה

מספר הקורס: 101.1.0063. קורס בחירה לשנה ג', סמסטר א'. (דרישת קורס קדם: פסיכולוגיה אבנורמלית).

מרצה: ד"ר נירית סופר-דודק

שעת קבלה: בתיאום מראש דרך המייל.
soffern@bgu.ac.il

יעדי ההוראה:

מטרת הקורס להציג את השאלות המרכזיות הקשורות לנושא התודעה והחווייה הסובייקטיבית, ולקשר אותן לתחום הקליני על-ידי בחינת מצבי תודעה ייחודיים. בתחילת הקורס נדון בשאלות כלליות בתחום התודעה כגון הדואליות של גוף-נפש ומיקום ה-agency במוח. לאחר מכן, נתמקד במצבי תודעה ייחודיים (ASCs; altered states of consciousness) שונים. נדון במצבים כגון דיסוציאציה, פסיכוזה, היפנוזה, חוויות שמחוץ לגוף, ונטיות אישיותיות לגמישות מצבי תודעה. נבחן את הקשר בין נטיות אלו לבין פסיכופתולוגיה לעומת well being. לבסוף, אם יישאר זמן, נדון בחלימה כמצב תודעתי ייחודי, ובמעברים ייחודיים בין מצבי עירות לשינה, כולל "פרסומניות" (הליכה בשינה, אכילה בשינה, ביעותים), וכן נטייה לחלומות מיוחדים (חוויות שינה, sleep-related experiences), כגון חלומות חוזרים, פתרון בעיות בחלומות (אינקובציה), הזיות היפנוגוגיות, שיתוק שינה, וחלומות צלולים.

The aim of the course is to present the main issues concerning consciousness research, and their relationship with psychopathology. We will focus on unique consciousness states in waking and in sleeping, and review evidence concerning their relationship to well-being and to psychopathology.

פרשיות לימודים:

1. מבוא לתודעה (מצגת 1)
 - א. מהי תודעה?
 - ב. הבעיה הקשה
 - ג. דואליזם ומוניזם
 - ד. תיאוריות HOT (high order theories) והתיאוריה של נד בלוק
 - ה. האם מודעות היא רכיב "אקסטרא"? גישת הלא מודע, התיאטרון הקרטזיאני לעומת מודל הטיטוטות של דנט
 - ו. אחידות התודעה ואשליית התודעה ע"פ בלקמור
2. דיסוציאציה (מצגת 2)
 - א. מהי דיסוציאציה?
 - ב. הפרעות דיסוציאטיביות
 - ג. דיסוציאציה ברמה תת-קלינית

- ד. הקשר בין דיסוציאציה לטראומה ולחץ, דיסוציאציה פרי-טראומטית
- ה. התיאוריה של פייר ז'נה
- ו. גישות/תיאוריות חלופיות לדיסוציאציה
3. מצבי תודעה ייחודיים והקשר שלהם לאישיות ופסיכופתולוגיה
- א. סכיזופרניה, תחושת עצמי, וזיכרון (מצגת 3)
- ב. מצבי תודעה ייחודיים (סכיזופליות, נטייה לפנטזיה, טרנסלימנליות, היפנוזה ומדיטציה) (מצגת 4)
- ג. מצבי תודעה ייחודיים בשינה: חלימה ייחודית והקשר שלה לפסיכופתולוגיה (מצגת 5 – אם נספיק)

הקורס דורש ציון עובר (56) במבחן מסכם, אשר יתבסס על החומר שיועבר בכיתה ועל רשימת הקריאה (ראו מטה).

שימו לב: הקורס אינו מוקלט!

***הערה:** המאמרים המלאים יימצאו באתר הקורס לנוחיותכם, אך שימו לב כי הם מוגנים בזכויות יוצרים ולכן אין להפיץ אותם אלא להשתמש בהם לצורך למידה לקורס בלבד.

רשימת קריאה

van der Kloet, D., Merckelbach, H., Giesbrecht, T., & Lynn, S. J. (2012). Fragmented Sleep, Fragmented Mind: The Role of Sleep in Dissociative Symptoms. *Perspectives on Psychological Science*, 7, 159–175.
(לקרוא אחרי מצגת 2 על דיסוציאציה)

Martin, B., Wittman, M., Franck, N., Cermolacce, M., Berna, F., & Giersch, A. (2014). Temporal structure of consciousness and minimal self in schizophrenia. *Frontiers in Psychology*, 5, 1175.
(לקרוא אחרי/בזמן מצגת 3 על העצמי וסכיזופרניה)

Cardeña, E. (2014). Hypnos and Psyche: How Hypnosis Has Contributed to the Study of Consciousness. *Psychology of Consciousness: Theory, Research, and Practice*, 1, 123-138.
(לקרוא אחרי/בזמן מצגת 4 על מצבי תודעה חלופיים)